

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärke:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1994, 86, 1488

Maapõueseadus

Vastu võetud 09.11.1994

(õ) 15.08.2008 13:50

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 30. novembri 1994. a.
otsusega nr. 438

I peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Käesolev seadus sätestab Eesti maapõue uurimise, kaitsmise ja kasutamise õiguslikud alused.

§ 2. Seaduse objekt

(1) Käesolev seadus reguleerib:

- 1) maavarade geoloogilisi uuringuid ning üldgeoloogilisi uurimistöid;
- 2) maavarade ja maa-ainese kaevandamise õigust;
- 3) maapõue uuringuid ja kasutamist maavarade ning maa-ainese kaevandamisega mitteseotud allmaaehtiste rajamisel;
- 4) kinnisasja omaniku õigusi tema kinnisasja piirides asuvate maavarade kasutamisel;
- 5) mäetööde tegemist.

(2) Põhjavee kasutamist ja kaitset ning maapõue kasutamist ehitusgeoloogilisteks uuringuteks ja allmaakaevandamiseks sätestavad eraldi seadused.

§ 3. Maapõue

(1) Käesoleva seaduse järgi on maapõue Eesti maismaal, piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis uurimistöös, maapõue loodusvarade kasutamiseks ja allmaaehtiste rajamiseks kättesaadav maakoore ülaosa.

(2) Maapõue loodusvarad on maavarad, maa-aines ja põhjavesi.

§ 4. Maavara ja maa-aines

(1) Maavara on oma majandusliku tähtsuse tõttu riigi poolt arvele ja kaitse alla võetud kivimi, setendi, vedeliku või gaasi looduslik lasund.

(2) Maavara on käesoleva seaduse järgi dolomiidi, fosforiidi, järvelubja, järvemuda, kristalliinse ehituskivi, kruusa, liiva, lubjakivi, meremuda, põlevkivi, savi ja turba lasund, mis on arvele võetud riigi maavarade katastris.

(3) Maa-aines on käesoleva seaduse järgi kivim või setend, mis ei ole maavarana arvele võetud.

§ 5. Piirangud kinnisomandi ulatusele maapõues

(1) Kinnisomand ei ulatu aluspõhjale. Aluspõhi on käesoleva seaduse tähenduses ennejääagse tekkega maapõueosa.

(2) Riigi kinnisasja piirides asuv maavara kuulub riigile.

(3) Maavarana arvele võetud aluspõhja savi, dolomiit, fosforiit, aluspõhja kristallinne ehituskivi, lubjakivi, põlevkivi, ravitoimega järve- ja meremuda (ravimuda) ning tehnoloogilistes protsessides kasutatav liiv (tehnoloogiline liiv) kuuluvad riigi omandisse ning nendele teiste isikute kinnisomand ei ulatu.

(4) Ravimudale ja tehnoloogilisele liivale esitatavad nõuded määratakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(5) Riigi omandis olevad maavarad ei ole looduslikus seisundis tsiviilkäibes.

§ 6. Maardla

(1) Käesoleva seaduse järgi on maardla geoloogiliste töödega uuritud ja piiritletud ning riigi maavarade katastris arvele võetud maavara lasund.

(2) Maardlad jaotatakse oma tähtsusest üleriigilise ja kohaliku tähtsusega maardlateks.

(3) Üleriigilise tähtsusega maardlate nimekirja kinnitab keskkonnaministri ettepanekul Vabariigi Valitsus. Piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis asuvad maardlad on üleriigilise tähtsusega maardlad.

§ 7. Maavarade kataster

(1) Eesti maavarade varude arvestuseks peetakse riigi maavarade katastrit.

(2) Riigi maavarade kataster on riiklik register, mille põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus. Katastripidamise korra kehtestab keskkonnaminister.

(3) Riigi maavarade katastrisse kantakse maavarade geoloogiliste uuringute ja kaevandamise tulemused maardlate kaupa.

(4) Otsuse maardla kandmise kohta riigi maavarade katastrisse teeb keskkonnaminister.

§ 8. Eesti Maavarade Komisjon

(1) Eesti Maavarade Komisjon moodustatakse keskkonnaministri valitsemisalas ning selle põhimääruse ja koosseisu kinnitab keskkonnaministri ettepanekul Vabariigi Valitsus.

(2) Eesti Maavarade Komisjoni põhiülesanne on Vabariigi Valitsuse, valitsusasutuste ja kohalike omavalitsuste nõustamine maapõue uurimise ja kasutamise ning maavarade arvestamise ja kaitse küsimustes.

II peatükk

MAAVARADE GEOLOOGILISED UURINGUD NING ÜLDGEOLOOGILISED UURIMISTÖÖD

§ 9. Uuringuloo väljaandjad

(1) Maavara geoloogiline uuring (edaspidi uuring) on käesoleva seaduse järgi geoloogiline uurimistöo maavara kaevandamise eesmärgil. Uuring on lubatud geoloogilise uuringu loa (edaspidi uuringuluba) alusel.

(2) Uuringuloo taotlemise ja väljaandmise korra kehtestab keskkonnaminister. Uuringuloo eest tasutakse riigilõivu.

(3) Üleriigilise tähtsusega maardla uuringuloo väljastab Keskkonnaministeerium ja kohaliku tähtsusega maardla uuringuloo väljastab oma haldusterritooriumil maavalitsus.

§ 10. Avalik kuulutamine uuringuloo taotlemisest

(1) Uuringuloo taotlemisest on loa taotleja kohustatud kuulutama maavalitsuse poolt määratud ajalehes või muul üldsusele kättesaadaval viisil ja saatma taotluse koopia uuringuala asukoha omavalitsusele.

(2) Isikutel, kellele uuringud võivad põhjustada varalist kahju või kahjustada muul viisil nende huve, on õigus esitada kahe nädala jooksul, arvates uuringuloo taotlemise avalikust kuulutamisest, uuringuloo väljaandjale omapoolseid kirjalikke seisukohti või nõuda enda ärakuulamist.

§ 11. Uuringuloo saamise eelisõigus

Ainsaks eesõigustatuks isikuks uuringuloo saamisel on uuringualal kinnisasja omanik, kui ta on oma taotluse esitanud kahe nädala jooksul, arvates uuringulooast temale kirjalikult teatamisest. Muul juhul väljastatakse uuringuload taotluste laekumise järjekorras.

§ 12. Täiendava nõusoleku vajadus uuringuloo saamiseks

(1) Vabariigi Valitsuse nõusolekuta ei saa uuringuluba välja anda uuringuteks:

- 1) riigikaitsele tähtsusega objektidel ja selle ümber kehtestatud erivööndis;
- 2) kui uuringud võivad häirida piirirahu või takistada riigipiiri valvamist;
- 3) kalmistul;
- 4) kui uuringu taotleja on välisriigi kodanik või välisriigi juriidiline isik või kodakondsuseta isik;
- 5) kui kohalik omavalitsus või kinnisasja omanik ei ole uuringuloo väljaandmisega nõus.

(2) Keskkonnaministri nõusolekuta ei saa uuringuluba välja anda uuringuteks:

- 1) maa-alal, kus asub kaitstav loodusobjekt või loodusobjekt, mille kaitse alla võtmiseks on tehtud ametlik taotlus;
- 2) seadusega ranna ja kalda kaitseks määratud maa-alal.
- (3) Kultuuri- ja haridusministri nõusolekuta ei saa uuringuluba välja anda uuringuteks muinsuskaitsealal, kultuurimälestisel ja selle kaitsevööndis.

§ 13. Uuringuloo sisu ja kehtivus

(1) Uuringuluba määrab maavara uuringuks vajaliku maa-ala suuruse, uuringu mahu, läbiviimise tingimused ja kestuse.

(2) Uuringuloo esmane kestus ei tohi ületada kolme aastat. Mõjuvatel põhjustel on loa väljaandjal õigus pikendada loa kestust kuni kolme aasta võrra.

(3) Uuringuluba kaotab kehtivuse, kui loa valdaja ei ole alustanud uuringut ühe aasta möödumisel loa saamisest.

(4) Uuringuloo kehtivuse ajal võib looga määratud maa-alal maavara kaevandamise luba välja anda ainult uuringuloo valdajale, kuid mitte enne uuringutulemuste riigi maavarade katastrisse kandmist.

§ 14. Uuringuloo väljaandmise avalikustamine

(1) Uuringuloo väljaandmisest kuulutab loa väljaandja loa saaja kulul maavalitsuse poolt määratud ajalehes või muul üldsusele kättesaadaval viisil ja saadab uuringuloo koopia uuringuala asukoha omavalitsusele.

(2) Geoloogiliste uuringute kehtivate lubade nimekirjad kuuluvad iga-aastasele avaldamisele keskkonnaministri kehtestatud korras.

§ 15. Uuringuloo väljaandmisest keeldumise alused

Uuringuloo väljaandmisest tuleb keelduda, kui:

- 1) loa taotleja esitab tegelikkusele mittevastavat teavet;
- 2) loa taotlus pole nõuetekohane;
- 3) luba taotletakse maa-alale, kus asub kaitstav loodusobjekt või kultuurimälestis, mille kaitse eeskiri ei luba maavarade kaevandamist või mille kohta on esitatud taotlus kaitse alla võtmiseks;
- 4) puudub käesoleva seaduse paragrahvis 12 nimetatud nõusolek;
- 5) taotletaval uuringualal esinev maavara võimaldab kõrgema kvaliteediga toodangu saamist, kui loa taotleja on kavandanud.

§ 16. Uuringu läbiviimise üldnõuded

(1) Uuringut tuleb teha selliselt, et sellega keskkonnale ning teistele isikutele tekitatav kahju oleks võimalikult väike.

(2) Uuring tuleb läbi viia ka kõigi teiste uuritava maa-alal leiduvate maavarade kohta, mille kaevandamine on nende kasutuskõlbmatuks muutmise vältimiseks mäetehniliselt möödapääsmatu.

(3) Uuringuloa valdaja on kohustatud korrastama uuringuks kasutatud maa-ala, sealhulgas likvideerima puuraugud ja kaeveõõned.

§ 17. Maavarade kaevandamine uuringu käigus

(1) Uuringuloa valdajal on õigus uuringute käigus maapõuest võtta ja kasutada loas märgitud maavarasid, kuid ainult koguses, mis on vajalik nende omaduste, rikastatavuse ja kasutatavuse määramiseks.

(2) Kaevetöid võib teha ainult sellises ulatuses, mis on uuringu tegemiseks mõeldav. Kaevandatud materjal, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahv 18 1. lõike alusel säilitatav materjal, jääb uuringuloa valdaja omandisse.

§ 18. Geoloogilise informatsiooni esitamine, säilitamine ja avalikustamine

(1) Uuringute käigus saadud kivimmaterjal, puursüdamikud, proovid ja muu geoloogiline informatsioon, samuti uuringute aruanded tuleb esitada säilitamiseks Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(2) Uuringuloa valdaja poolt hangitud geoloogilist informatsiooni võib loa kehtivuse ajal avalikustada ainult tema nõusolekul.

(3) Kinnisasja omanikul on õigus saada enda käsutusse geoloogilist informatsiooni maavaradest ja maa-ainesest, millele ulatub kinnisomand, kui see on tema nõudmisel uuringuloas sätestatud.

§ 19. Uuringu läbiviimise korra kehtestamine

Uuringu läbiviimise ja maavaravarude kinnitamise korra kehtestab keskkonnaminister.

§ 20. Uuringuloa võõrandamine

Uuringuloa väljaandja nõusolekul on uuringuloa valdajal loa kehtivuse ajal õigus seda võõrandada koos uuringu käigus saadud geoloogilise informatsiooniga, kusjuures uuringuluba tuleb ümber registreerida loa väljaandja juures.

§ 21. Uuringuloast loobumine

(1) Kui uuringuloa valdaja informeerib selle väljaandjat oma soovist loobuda uuringuloast, kaotavad tema õigused kehtivuse ühe kuu möödumisel loobumisteate kättesaamisest.

(2) Uuringuloast loobumine ei vabasta uuringuloa valdajat uuringuloas või õigusaktides ettenähtud kohustustest.

§ 22. Uuringuloa tingimuste muutmine ja selle tühistamine

Uuringuloa väljaandja võib muuta uuringuloa tingimusi või tühistada loa, kui:

- 1) loa taotlemisel on antud tegelikkusele mittevastavat teavet;
- 2) uuringuga on kaasnenud ettenägematud kahjulikud tagajärjed;
- 3) uuringuloa tingimusi või õigusakte on korduvalt või jämedalt rikutud;
- 4) uuringuloa valdaja ei maksa käesoleva seaduse paragrahv 45 1. lõike alusel kehtestatud tasu.

§ 23. Üldgeoloogilised uurimistööd

(1) Üldgeoloogiline uurimistöö on käesoleva seaduse järgi maapõue geoloogilise ehituse ja maavarade leviku seaduspärasuste selgitamise eesmärgil tehtav geoloogiline rakendustöö või teadusuuring nagu geoloogiline kaardistamine, maavarade otsing, geofüüsikaline ja geokeemiline uuring ning sihtotstarbeline geoloogiline töö.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö loa väljaandmisele laienevad käesoleva seadusega uuringuloale kehtestatud kitsendused. Kõik üldgeoloogilise uurimistööga tekitatud kahjud tasub kinnisasja omanikule (valdajale) uurimistöö loa valdaja. Kinnisasja kasutamine üldgeoloogiliseks uurimistööks on tasuta.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud uurimistööde läbiviimise, sealhulgas uurimistööde loa taotlemise vajaduse hindamise ning geoloogilise informatsiooni esitamise ja säilitamise korra kehtestab keskkonnaminister.

§ 24. Geoloogiliste tööde litsents

(1) Maavara geoloogilise uuringu ja üldgeoloogilise uurimistöö tegemise õiguse annab geoloogiliste tööde litsents, mille väljaandmise korra kehtestab majandusminister. Geoloogiliste tööde litsents ei asenda uuringu- või uurimistööde luba.

(2) Kui geoloogilise uuringu loa taotlejal puudub geoloogiliste tööde litsents, peab ta taotluses ära näitama uurimistööd tegeva litsentsi omava isiku.

III peatükk MAAVARADE KAEVANDAMISE ÕIGUS

§ 25. Kaevandamisloa väljaandjad

(1) Maavara kaevandamise õigus tekib maavara kaevandamise loa alusel ja kehtib nimetatud loaga maavara kaevandamiseks määratud maapõue osa (mäeeraldise) piirides, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahvis 26 sätestatu.

(2) Kaevandamisloa taotlemise ja väljaandmise korra kehtestab keskkonnaminister. Kaevandamisloa eest tasutakse riigilõivu.

(3) Üleriigilise tähtsusega maardla kaevandamisloa väljastab Keskkonnaministeerium ja kohaliku tähtsusega maardla kaevandamisloa väljastab oma haldusterritooriumil maavalitsus.

§ 26. Kinnisasja omaniku õigus maavara kaevandada kaevandamisloata

(1) Füüsilisel isikul, kes on kinnisasja omanik (valdaja), on õigus kaevandada oma kinnisasja piirides olevaid maavarasid kaevandamisloata ja tasuta isikliku majapidamise tarbeks maavara või sellest valmistatud asjade võõrandamise õigusega, kui seadus ei sätesta teisiti.

(2) Käesolevas paragrahvis nimetatud kaevandaja on kohustatud korrastama maavara võtukoha.

(3) Maavara ei või naaberkinnisasja omaniku (valdaja) nõusolekuta kaevandada, kui see tekitab kahju tema kinnisasjale või kahjustab sellele vajalikku maapõuetuge. Kaevandaja on kohustatud naaberkinnisasja omanikule hüvitama kõik kaevandamisega tekitatud kahjud.

§ 27. Avalik kuulutamine kaevandamisloa taotlemisest

(1) Kaevandamisloa taotlemisest on loa taotleja kohustatud kuulutama kord nädalas kolme järgneva nädala jooksul:

1) kohaliku tähtsusega maardla puhul - maavalitsuse poolt määratud ajalehes või muul üldsusele kättesaadaval viisil;

2) üleriigilise tähtsusega maardla puhul - Keskkonnaministeeriumi poolt määratud kohaliku ja üleriigilise levikuga ajalehes või muul üldsusele kättesaadaval viisil.

(2) Isikutel, kellele maavara kaevandamine võib põhjustada varalist kahju või kahjustada muul viisil nende huve, on õigus esitada hiljemalt kahe nädala jooksul, arvates kaevandamisloa taotlemise viimasest avalikust kuulutamisest, kaevandamisloa väljaandjale omapoolseid kirjalikke seisukohti või nõuda enda ärakuulamist.

(3) Kaevandamisloa taotleja on kohustatud saatma taotluse koopia kaevandamisala asukoha omavalitsusele.

§ 28. Kaevandamisloa saamise eelisõigus

(1) Kui mitu isikut on esitanud kaevandamisloa taotlused, mis täielikult või osaliselt puudutavad üht ja sama maa-ala ja neid ei saa üheaegselt rahuldada, on kaevandamisloa saamise eelisõigus isikutel järgmises järjekorras:

1) isik, kellel on kehtiv uuringuluba taotletava maa-ala kohta;

2) kinnisasja omanik;

3) isik, kes on esitanud kaevandamisloa taotluse esimesena.

(2) Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras võib riigimaal paikneva ja riigi poolt uuritud maavara kaevandamise luba müüa enampakkumise teel.

§ 29. Piirangud kaevandamisloa saamisel

(1) Maa-alale, kus asub kaitstav loodusobjekt, võib kaevandamisloa välja anda kaitstavate loodusobjektide seadusega (RT I 1994, 46, 773) sätestatud alustel.

(2) Vabariigi Valitsuse nõusolekuta ei saa välja anda kaevandamisluba:

- 1) riigikaitsele tähtsusega objektidel ja selle ümber kehtestatud erivööndis;
- 2) kui kaevandamistööd võivad häirida piirirahu või takistada riigipiiri valvamist;
- 3) kalmistul;
- 4) kui kaevandamisloa taotlejaks on välisriigi kodanik või välisriigi juriidiline isik või kodakondsuseta isik;
- 5) kui kohalik omavalitsus on kaevandamisloa väljaandmise vaidlustanud.

(3) Keskkonnaministri nõusolekuta ei saa kaevandamisloa välja anda seadusega ranna ja kalda kaitseks määratud maa-alal.

(4) Kultuuri- ja haridusministri nõusolekuta ei saa välja anda kaevandamisloa muinsuskaitsealal, kultuurimälestisel ja selle kaitsevööndis.

§ 30. Kaevandamisloa sisu

(1) Kaevandamisloa määrab mäeeraldise suuruse, kaevandamise tingimused, kestuse ning rekultiveeritava maa kasutamise otstarbe. Kaevandamisloa võib anda ühe või mitme maavara kaevandamiseks.

(2) Kehtiva kaevandamisloaga määratud mäeeraldise piirides ei või ühe maavara kohta välja anda teist kaevandamisloa, kuid võib välja anda kaevandamisloa varem väljaantud kaevandamisloas nimetatud maavara kaevandamiseks, kui see ei piira varem väljaantud kaevandamisloa valdaja õigusi.

(3) Kui kaevandamisloa antakse kehtiva kaevandamisloaga määratud mäeeraldise piirides, reguleerib kaevandamisloa valdajate vahelisi suhteid kaevandamisloa väljaandja.

(4) Kaevandamisloas võib määrata kaevandatavate maavarade aastatoodangu alam- või ülempiiri ning toodangu alampiiri saavutamise tähtsaja.

§ 31. Kaevandamisloa tähtaeg

(1) Kaevandamisloa võib üleriigilise tähtsusega maardlate puhul välja anda kuni 25 aastaks, kohaliku tähtsusega maardlate puhul kuni 10 aastaks.

(2) Kohaliku tähtsusega turbamaardla puhul võib kaevandamisloa välja anda kuni 25 aastaks.

(3) Kui kaevandamisloa kehtivuse jooksul pole maavara mäeeraldise piirides täielikult ammendatud, võib kaevandamisloa väljaandja seda kaevandamisloa valdaja taotlusel pikendada.

§ 32. Kaevandamisloaga kehtestatavad tingimused

Kaevandamisloa väljaandjal on õigus kehtestada tingimusi, tagamaks maavara kõikide varude ratsionaalset kasutamist ning vähendamaks mäetööde kahjulikku mõju keskkonnale ja kinnisasja senisele sihtotstarbelisele kasutamisele.

§ 33. Kaevandamisloa väljaandmise avalikustamine

(1) Kaevandamisloa väljaandmisest kuulutab loa väljaandja loa saaja kaudu:

1) kohaliku tähtsusega maardla puhul maavalitsuse poolt määratud ajalehes või muul üldsusele kättesaadaval viisil;

2) üleriigilise tähtsusega maardla puhul Keskkonnaministeeriumi poolt määratud kohaliku ja üleriigilise levikuga ajalehes või muul üldsusele kättesaadaval viisil.

(2) Maavarade kaevandamise lubade kehtivad nimekirjad kuuluvad iga-aastasele avaldamisele keskkonnaministri kehtestatud korras.

(3) Kaevandamisloa väljaandja saadab kaevandamisloa koopia kaevandamisala asukoha omavalitsusele.

§ 34. Kaevandamisloa väljaandmisest keeldumise alused

Kaevandamisloa väljaandmisest tuleb keelduda, kui:

1) loa taotleja esitab tegelikkusele mittevastavat teavet;

2) loa taotlus pole nõuetekohane;

3) luba taotletakse maa-alale, kus asub kaitstav loodusobjekt või kultuurimälestis, mille kaitse eeskiri ei luba maavarade kaevandamist;

- 4) luba taotletakse maa-alale, mille tunnistamiseks kaitstavaks loodusobjektiks on tehtud ametlik taotlus;
- 5) puudub käesoleva seaduse paragrahvis 29 nimetatud nõusolek;
- 6) maavara kaevandamiseks vajalik kinnisasi pole käesoleva seaduse paragrahv 49 järgi loovutatud või paragrahv 53 järgi sundvõõrandatud;
- 7) kaevandamiseks taotletav maavaravaru ei ole kinnitatud;
- 8) ei ole ette nähtud mäeeraldise piiridesse jäävate teiste maavarade kinnitatud varude ja põhjavee kasutamist või säilitamist;
- 9) kaevandamisloa taotleja kavandatud maavara kaevandamiskaod ei vasta mäetehnoloogilistele võimalustele ja looduskeskkonna kaitse vajadustele;
- 10) prognoositavad kaevandamise kahjulikud mõjutused või teistele isikutele tekitatav kahju on suurem kui saadav kasu;
- 11) kaevandamine on keelatud teiste seadustega;
- 12) kaevandamine tekitab olulist kahju keskkonnale.

§ 35. Kaevandamisõiguse hind

- (1) Riigi omandisse kuuluva maavara kaevandamise õiguse hinna määrab Vabariigi Valitsus. Tasumise korra kehtestab keskkonnaminister.
- (2) Vabariigi Valitsus võib seada maavara kaevandamise õiguse hinna sõltuvaks maavara asukohast, looduskaitsest ja kvaliteedist.
- (3) Vabariigi Valitsusel on õigus kehtestada maavara kaevandamise õiguse hinna kõrgendatud määrasid maavara kaevandamise loa valdaja suhtes maavarade kadude eest ning teha tasusoodustusi või vabastada tasust.
- (4) Kaevandamisloa ostmine enampakkumise teel ei vabasta loa valdajat käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud kaevandamisõiguse hinna tasumisest.
- (5) Üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse hind laekub 30% ulatuses Keskkonnafondi ja 70% ulatuses kohalikkude eelarvesse. Piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis asuvate maardlate kaevandamisõiguse hind laekub Keskkonnafondi.
- (6) Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse hind laekub kohalikkude eelarvesse.
- (7) Kohalik omavalitsus võib kohalikkude eelarvesse laekuva tasu osas teha hinnasoodustusi ja vabastada kaevandaja tasu maksimisest.

§ 36. Kaevandamis- ja rikastamisjääkide kasutamine

- (1) Kaevandamisloa valdajal on õigus ilma kaevandamisõiguse eest tasumata kasutada kivimit ja setet, mis saadakse mäetöödel või eraldatakse maavara rikastamisel ja ei ole käesoleva seaduse paragrahvis 4 nimetatud maavara.
- (2) Käesoleva paragrahvi 1. lõige ei laiene mäetöödel saadud või maavarade rikastamisel eraldatud kivimi või setete või nendest valmistatud toodete müügile, mille puhul rakendatakse käesoleva seaduse paragrahvis 66 sätestatud.

§ 37. Kaevandamisloa võõrandamine

- (1) Kaevandamisloa valdajal on loa kehtivuse ajal õigus see võõrandada loa väljaandja nõusolekul, kusjuures kaevandamisloa tuleb ümber registreerida loa väljaandja juures.
- (2) Kaevandamisloa ümberregistreerimine toimub kaevandamisloa taotlemise ja väljaandmise korra kohaselt.

§ 38. Kaevandamisloast loobumine

- (1) Kui kaevandamisloa valdaja informeerib selle väljaandjat oma soovist loobuda kaevandamisloast, kaotavad tema õigused kehtivuse kuue kuu möödumisel loobumisteate kättesaamisest.

(2) Kaevandamisloast loobumine ei vabasta selle valdajat kaevandamisloas või õigusaktides ettenähtud kohustustest.

§ 39. Maavara kaevandamisega rikutud ala rekultiveerimine

(1) Kaevandamisloa valdaja on kohustatud rekultiveerima kaevandamisega rikutud maa-ala vastavalt keskkonnaministri kehtestatud korrale.

(2) Rekultiveerimise tagamiseks kaevandamisloa valdaja kas maksab enne tööde alustamist tagatissumma deposiiti või annab varalise tagatise mõnel muul viisil. Tagatissumma tasutakse osade kaupa, mille arvutamine toimub kaevandamisega ühe aasta jooksul rikutud maa-ala suuruse järgi. Tagatissumma suuruse määrab ja tasumise korra kehtestab kohalik omavalitsus.

§ 40. Kaevandamisloa tingimuste muutmine ja selle tühistamine

(1) Kaevandamisloa väljaandja võib muuta kaevandamisloa tingimusi või tühistada loa, kui:

1) kaevandamisloa tingimusi või õigusakte on korduvalt või jämedalt rikutud;

2) loa taotlemisel on antud tegelikkusele mittevastavat teavet;

3) maavara kaevandamisega on kaasnenud ettenägematud kahjulikud tagajärjed.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatule on kaevandamisloa väljaandjal õigus muuta teisi kaevandamisloa tingimusi, kui loa väljaandmisest on möödunud vähemalt viis aastat.

§ 41. Maavarade kaitse

(1) Kinnisasja omanik (valdaja) ei tohi oma tegevusega kahjustada maardlaid.

(2) Riigi omandis olevale maavara sisaldavale kinnisasjale ehitiste rajamine võib toimuda vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale.

(3) Käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud ehitiste säilimise eest kaevandamisloa valdaja ei vastuta, kui need on rajatud nõusolekuta.

(4) Järve- ja meremuda kaitse korra kehtestab keskkonnaminister.

IV peatükk KINNISASJA OMANIKU NING UURINGULOJA JA KAEVANDAMISLOA VALDAJA VAHELISED SUHTED

§ 42. Uuringuloa taotlemisest teatamine kinnisasja omanikule

(1) Uuringuloa taotlemisest, väljaandmisest ja sisust peab uuringuloa väljaandja kirjalikult teatama kinnisasja omanikule (valdajale), kelle kinnisasja kohta uuringuluba taotleti või välja anti.

(2) Kinnisasja omanikul (valdajal) on hiljemalt kahe nädala jooksul, arvates uuringuloa taotlemise teate kättesaamisest, õigus nõuda enda ärakuulamist või esitada uuringuloa väljaandjale omapoolseid kirjalikke seisukohti või vaidlustada uuringuloa andmine.

§ 43. Kinnisasja omaniku kohustus lubada uuringuloas märgitud uuringute tegemist oma kinnisasjal

Kinnisasja omanik (valdaja) on kohustatud lubama uuringuloa valdaja kinnisasjale loas määratud tööde teostamiseks.

§ 44. Piirangud uuringute teostamiseks kinnisasja omaniku nõusolekuta

Viljapuuadades, õues ja hoonete all ning elamute ümbruses 50 meetri ulatuses on uurimine lubatud ainult kinnisasja omaniku (valdaja) nõusolekul.

§ 45. Tasu kinnisasja kasutamise eest uuringuteks

(1) Uuringuloa valdaja on kohustatud kinnisasja omanikule maksma kinnisasja kasutamise eest tasu, mis määratakse kokkuleppel.

(2) Vabariigi Valitsus võib kehtestada tasu ülemmäärad, lähtudes uuringuks määratud maa-ala väärtusest.

(3) Riigile kuuluva kinnisasja kasutamine uuringuks on tasuta.

§ 46. Hüvitus uuringuga tekitatud kahju eest

(1) Uuringust põhjustatud kahju eest peab uuringuloa valdaja maksma kinnisasja omanikule (valdajale) hüvitust. Kui kahju tekitati uuringuloaga sätestatud uuringu teostamise tingimusi rikkudes, on uuringuloa valdajal õigus kohtu kaudu nõuda uuringu tegijalt tekitatud kahju hüvitamist.

(2) Enne tööde algust peab uuringuloa valdaja andma kinnisasja omanikule (valdajale) hüvituse maksmise tagatise, kui nad ei lepi kokku teisiti.

§ 47. Uuringuloa valdaja õigused

(1) Uuringuloa valdajal on õigus loas määratud maa-alal rajada puurauke, kaeveõõsi ja uuringuteks vajalikke ajutisi ehitisi põhjendatud mahus, raiuda maha uuringuid takistavaid puid ning tasandada uuringuplatse.

(2) Uuringuteks püstitatud ajutised ehitised kuuluvad uuringuloa valdajale. Uuringuloa kehtivuse lõppemisel on kinnisasja omanikul (valdajal) õigus nõuda ajutise ehitise likvideerimist uuringuloa valdaja kulul.

§ 48. Kaevandamisloa taotlemisest teatamine kinnisasja omanikule

Kaevandamisloa taotlemisest peab kaevandamisloa väljaandja kirjalikult teatama kinnisasja omanikule (valdajale), kelle kinnisasja kohta kaevandamisloa taotleti.

§ 49. Kinnisasja loovutamine maavara kaevandamiseks

(1) Maavara kaevandamiseks ja selleks vajalike ehitiste rajamiseks kinnisasja või selle osa loovutamine toimub kinnisasja omaniku ja kaevandamisloa taotleja kokkuleppel. Kokkulepe võib seisneda kinnisasja võõrandamises, hoonestusõiguse seadmises, rentimises, kasutusvaldusse andmises või tasuta kasutusse andmises.

(2) Kaevandamisloa kehtivuse ajal kaevandamisloa valdaja poolt rajatud ehitised ei ole kinnisasja olulised osad kuni käesoleva seaduse paragrahv 58 2. lõikes nimetatud ajani, kui kaevandamisloa valdaja ei saanud kinnisasja omanikuks.

(3) Kinnisasja omanik ei või keelata tegevust maapõues, sealhulgas maavara kaevandamist sügavuses, kuhu tema huvi vastavalt kinnisasja kasutamise otstarbele ei ulatu, ega nõuda selle tegevuse eest tasu.

§ 50. Kaevandamisloaga määratud kinnisasja ostmise kohustus

Kui kaevandamisloa tähtaeg ületab kolme aastat, on kaevandamisloa valdaja kohustatud kinnisasja omaniku nõudel ostma kaevandamisloaga määratud kinnisasja.

§ 51. Kaevandamisloa valdaja kohustus hüvitada kinnistu teiste osadekasutamise takistamisega tekitatud kahju

(1) Kui kinnisasja osa võõrandamisel ei saa otstarbekohaselt kasutada ka teisi kinnisasja osi, võib kinnisasja omanik (valdaja) nõuda loovutamata osade eest hüvitust.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike alusel võib kinnisasja omanik nõuda kaevandamisloa valdajalt kogu kinnisasja omandamist.

§ 52. Kinnisasja omaniku eesõigus osta maavara kaevandamiseks võõrandatud kinnisasi

Kinnisasja võõrandamisel kaevandamisloa valdajale on võõrandajal või tema õigusjärglastel kinnisasja ostu eesõigus, kui kinnisasja ei kasutata enam maavarade kaevandamise otstarbel.

§ 53. Kinnisasja ning maavara sundvõõrandamine ja sundvaldusse seadmine

(1) Maavara, millele ei ulatu kinnisomand, kaevandamiseks võib kaevandamisloa taotleja vastavalt seadusele taotleda kinnisasja sundvõõrandamise või kinnisasjale sundvaldamise seadmise algatamist, kui kinnisasja omanik ja kaevandamisloa taotleja ei ole jõudnud kokkuleppele kinnisasja vabatahtlikus loovutamises.

(2) Maavara, millele ulatub kinnisomand, kaevandamiseks võib kaevandamisloa taotleja vastavalt seadusele taotleda kinnisasjale sundvaldamise seadmise ja maavara sundvõõrandamise või kinnisasja sundvõõrandamise algatamist, kui kinnisasja omanik ja kaevandamisloa taotleja ei ole jõudnud kokkuleppele kinnisasja ja maavara vabatahtlikus loovutamises.

§ 54. Tasu maavara kaevandamise eest

Maavara, millele ulatub kinnisomand, kaevandamiseks andmise eest määratakse tasu kinnisasja omaniku ja kaevandamisloa valdaja kokkuleppel. Tasu ülemmäära kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 55. Loovutatud maa-ala tähistamine

Kaevandamisloa valdaja on kohustatud talle loovutatud maa-ala tähistama ja piirnevate kinnisasjade omanike nõudel maa-ala tarastama.

§ 56. Maavara kaevandamisega tekitatud kahju hüvitamine

(1) Kaevandamisloa valdaja on kohustatud täielikult hüvitama kõik maavara kaevandamisega tekitatud kahjud, olenemata sellest, kas töid tehti kahjustatud maa- alal või selle naabruses ning kas kahju tekkimist võis ette näha või mitte.

(2) Kui kinnisasja kasutamisel maa väärtus väheneb, peab maavara kaevandamise õiguse valdaja kinnisasja tagastamisel maksma hüvitust maa väärtuse vähenemise eest.

(3) Käesolevas paragrahvis ettenähtud hüvituse nõue aegub ühe aasta jooksul, arvates kahju tuvastamise päevast.

(4) Kui kaevandamisloa valdaja on oma tegevuse lõpetanud seadusega sätestatud korras õigusjärglaseta, hüvitab kahju, mille tekkimist ei võidud ette näha, Keskkonnafond. Kahju, mille tekkimist võis ette näha, hüvitatakse seadusega sätestatud korras.

§ 57. Teede kasutamine kaevandamisloa valdaja poolt

(1) Olemasolevate teede kasutamine maavara või selle kaevandamis- ja rikastusjääkide äraveoks võib toimuda ainult tee omaniku (valdaja) poolt kehtestatud korras koos kahju hüvitamisega.

(2) Kaevandamisloa valdajal ei ole õigust takistada liiklust üldkasutatavatel teedel.

§ 58. Kaevandamisloa valdajale loovutatud kinnisasja tagastamine

(1) Kaevandamisõigusest loobumisel, selle lõpetamisel või lõppemisel läheb kaevandamisloa valdajale loovutatud kinnisasi tagasi kinnisasja omanikule, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

(2) Maavara kaevandamise loa valdaja säilitab üheks aastaks õiguse tagastatud kinnisasjal asuvatele ja temale kuuluvatele ehitistele, seadmetele ja ladustatud maavaradele, hüvitades kinnisasja omanikule tekitatud kahju, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Tähtaja möödumisel lähevad need tasuta kinnisasja omaniku omandisse, kusjuures ta ei vastuta kaevandamisloa valdaja kohustuste eest. Kinnisasja omanikul on õigus nõuda rajatud ehitiste likvideerimist ning kinnisasjal asuvate seadmete ja ladustatud maavarade eemaldamist kaevandamisloa valdaja kulul.

§ 59. Riigile kuuluva kinnisasja loovutamise kord

Riigile kuuluva kinnisasja loovutamine ja sellega seotud tasu määramine toimub Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

V peatükk MAA-AINESE KAEVANDAMISE ÕIGUS

§ 60. Maa-ainese kaevandamise loa väljaandmine

(1) Maa-ainese kaevandamise õigus tekib kohaliku omavalitsuse väljaantud loa alusel, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahvis 62 sätestatud juhul.

(2) Maa-ainese kaevandamise loa võib välja anda vaid kinnisasja omaniku nõusolekul ning tema ja kaevandamisloa taotleja vahelise kokkuleppe olemasolul maa-ala loovutamise kohta.

(3) Maa-ainese kaevandamise loa väljaandmise korra kehtestab maavanem.

(4) Riigimaa maa-ainese kaevandamiseks eraldamine ja sellega seotud tasu määramine toimub Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 61. Seaduse kohaldamine

(1) Mulla kaevandamisele eesmärgiga viia see välja kinnisasja piiridest ja turbavarude kaevandamisele soodes pindalaga alla 100 ha kohaldatakse käesoleva seadusega maa-ainese kaevandamise kohta sätestatud.

(2) Maa-ainese uurimisele ja kaevandamisele piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis kohaldatakse käesoleva seadusega üleriigilise tähtsusega maardlate maavarade kaevandamiseks sätestatud.

(3) Vastavasisulise õigusakti jõustumiseni käsitab maapõueseadus mullana elutegevusest haaratud ja taimkattega koos talitlevat maakoore pindmist viljakat kihti.

§ 62. Kinnisasja omaniku õigus maa-ainese kaevandamiseks kaevandamisloata

(1) Füüsilisel isikul, kes on kinnisasja omanik (valdaja), on õigus kaevandada oma kinnisasja piirides maa-ainest kaevandamisloata isikliku majapidamise tarbeks maa-ainese või sellest valmistatud asjade võõrandamise õigusega, kui seadus ei sätesta teisiti.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud isik on kohustatud korrastama maa-ainese võtukoha.

(3) Maa-ainest ei või naaberkinnisasja omaniku (valdaja) nõusolekuta kaevandada, kui see tekitab kahju tema kinnisasjale või kahjustab sellele vajalikku maapõuetuge.

§ 63. Piirangud kaevandamisloa saamisel

(1) Maa-alale, kus asub kaitstav loodusobjekt, võib kaevandamisloa välja anda kaitstavate loodusobjektide seadusega (RT I 1994, 46, 773) sätestatud alustel.

(2) Kaevandamisloa saamiseks on vaja täiendavat nõusolekut käesoleva seaduse paragrahv 29 2., 3. ja 4. lõikes sätestatud alustel ja korras.

§ 64. Kaevandamisloa väljaandmisest keeldumise alused

Kaevandamisloa väljaandmisest tuleb keelduda, kui:

- 1) loa taotlus ei vasta käesoleva seaduse paragrahv 34 punktides 1, 2, 3, 4 ja 5 sätestatud nõuetele;
- 2) ei tagata kaevandatavasse maa-alasse jäävate maavarade kinnitatud varude kasutamist või säilitamist;
- 3) kaevandamisel tekkivad kahjulikud mõjutused või teistele isikutele tekkiv kahju on suurem kui saadav kasu;
- 4) kaevandamine on keelatud teiste seadustega;
- 5) kaevandamine tekitab olulist kahju keskkonnale.

§ 65. Tasu maa-ainese kaevandamise loa väljaandmise eest

Maa-ainese kaevandamise loa väljaandmise eest võib kohalik omavalitsus kehtestada teenustasu.

§ 66. Maa-ainese kaevandamise õiguse hind

(1) Maa-ainese kaevandamise õiguse hinna riigimaal määrab maavanem ja munitsipaalmaal kohalik omavalitsus.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud maa-ainese kaevandamise õiguse müügist laekuvad vahendid kohalikku eelarvesse.

(3) Kohalik omavalitsus võib teha hinnasoodustusi ja vabastada kaevandaja tasu maksmisest.

§ 67. Nõuded maa-ainese kaevandamisel

(1) Maa-ainese kaevandamise loaga kehtestatavad nõuded peavad tagama, et maa-ainese kaevandamise kahjulik mõju loodusele, maastikupildile ja asustusele jääks võimalikult väikeseks.

(2) Valla- ja linnavolikogul on õigus kehtestada maa-ainese kaevandamise kahjuliku mõju vähendamiseks vajalikke eeskirju.

§ 68. Maa-ainese kaevandamisega rikutud maa-ala rekultiveerimine

(1) Maa-ainese kaevandamisega rikutud maa-ala peab maa-ainese kaevandamise loa valdaja loas määratud nõuete kohaselt oma kulul korrastama.

(2) Rekultiveerimine tagatakse käesoleva seaduse paragrahv 39 2. lõikes sätestatud alustel.

§ 69. Maa-ainese kaevandamisega tekitatud kahju hüvitamine

Maa-ainese kaevandamisega tekitatava kahju peab maa-ainese kaevandamise loa valdaja käesoleva seaduse paragrahv 56 kohaselt hüvitama.

VI peatükk

MAAPÕUE KASUTAMINE MAAVARADE JA MAA-AINESE
KAEVANDAMISEGA MITTESEOTUD ALLMAAEHITISTE RAJAMISEKS

§ 70. Allmaaehitise mõiste

- (1) Maapõue kasutamine maavarade ja maa-ainese kaevandamisega mitteseotud allmaaehitise rajamiseks (edaspidi allmaaehitise rajamine) on ehitise, sealhulgas lao, liiklustunneli, veevarustustunneli, kanalisatsioonikollektori ja varjendi rajamine allmaakaevetööde abil.
- (2) Käesoleva seaduse järgi on allmaakaevetöös maapõues asuv loodusliku kattega tehistühemik.
- (3) Maapõue kasutamist jäätmete ladustamiseks sätestab Eesti Vabariigi jäätmeseadus (RT 1992, 21, 296).

§ 71. Maapõue geoloogilise uuringu teostamise kord allmaaehitise rajamisel

- (1) Maapõue geoloogiline uuring allmaaehitise rajamiseks on lubatud ainult uuringuloo alusel ning sellega määratud tingimustel.
- (2) Uuringuloo taotlemise ja väljaandmise korra kehtestab keskkonnaminister. Uuringuloo eest tasutakse riigilõivu.

§ 72. Allmaaehitise rajamise kord

- (1) Allmaaehitise rajamine toimub loa alusel ning sellega määratud tingimustel.
- (2) Allmaaehitise rajamise loa väljaandmise korra kehtestab majandusminister. Allmaaehitise rajamise loa eest tasutakse riigilõivu.
- (3) Allmaaehitise rajamise tulemusena kinnisasja omanikele (valdajatele) tekkiva kahju katteks peab loa valdaja maksuma hüvitust.

§ 73. Allmaaehitise rajamise loa väljastamise piirangud

- (1) Allmaaehitise võib rajada kinnisasja alla vaid siis, kui ehitise rajamine ei ole võimalik seda kinnisasja kasutamata või ülemääraste kulutusteta.
- (2) Allmaaehitise rajamise luba ei tohi välja anda ilma kinnisasja omaniku nõusolekuta, kui allmaaehitise rajamisega kahjustatakse kinnisasja omaniku vara või takistatakse kinnisasja sihtotstarbelist kasutamist.
- (3) Luba ei tohi välja anda, kui sellega oluliselt kahjustatakse maavarasid ja keskkonda.

§ 74. Maapõue tasuta kasutamine allmaaehitise rajamiseks

Maapõue kasutamine allmaaehitise rajamiseks on tasuta, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

VII peatükk
MÄETÖÖD

§ 75. Mäetööde mõiste

Käesoleva seaduse järgi on mäetööd maavara ja maa-ainese kaevandamisel ning allmaaehitiste rajamisel maapõues tehtavad tööd.

§ 76. Mäetööde tegemise kord

- (1) Mäetöödel tuleb tagada maavarade optimaalne väljamine ja looduskeskkonna minimaalne kahjustamine.
- (2) Mäetööde tegemise õiguse annab mäetööde litsents, mille väljaandmise korra kehtestab majandusminister. Mäetööde litsents ei asenda maavara ja maa-ainese kaevandamise luba ning allmaaehitise rajamise luba.
- (3) Lõhketööde tegemise, lõhkematerjalide valmistamise, hoidmise ja kasutamise nõuded kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määratud korras.
- (4) Mäetööde tegemise, sealhulgas väljaspool mäeeraldise piire kaevetööde rajamise korra, mäetöödeks nõutavad dokumendid nagu projekt, arengukava, avarii likvideerimise plaan ning markõideritööde läbiviimise nõuded kinnitab majandusminister.

§ 77. Mäetööde lõpetamine ja peatamine

- (1) Mäetööde lõpetamisel ja peatamisel tuleb tagada juurdepääs kaevandamata varudele ning ohutus ümbrusele.

(2) Mäetööde lõpetamisest ja peatamisest üleriigilise tähtsusega maardlas teatab kaevandamisloa valdaja Majandusministeeriumile kuus kuud ette.

(3) Mäetööde lõpetamise ja peatamise korra kehtestab majandusminister.

(4) Mäetööde lõpetamise ja peatamisega seotud tööd tehakse kaevandamisloa valdaja kulul.

§ 78. Mäetööde ohutus

(1) Mäetööde tegemisel tuleb tagada inimeste, vara ja keskkonna ohutus.

(2) Mäetööde ohutuseeskirjad kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määratud korras.

(3) Allmaatööd peavad olema tagatud mäepäästeteenistusega.

(4) Mäepäästeteenistus on kodanikukaitse üleriigilise süsteemi osa. Mäepäästeteenistust korraldatakse tuletõrje- ja päästeseaduse alusel (RT I, 1994, 28, 424).

VIII peatükk JÄRELEVALVE JA VASTUTUS

§ 79. Seaduse täitmise järelevalve korraldamine

Käesolevast seadusest ja sellest tulenevatest õigusaktidest kinnipidamise riiklikku kontrolli korraldab Vabariigi Valitsus.

§ 80. Mäejärelevalve

(1) Mäetööde riiklikku järelevalvet (edaspidi mäejärelevalve) teostab Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras Riiklik Tehnilise Järelevalve Amet.

(2) Mäejärelevalve põhiülesanded on:

1) mäetööde ja nendega tehnoloogiliselt seotud maavara esmatöötamise ohutusnõuete täitmise kontroll;

2) geoloogilistel ja mäetöödel kasutatavate seadmete valmistamise ja tehnilise seisukorra kontroll;

3) tuletõrjajärelevalve allmaatöödel;

4) lõhkematerjalide valmistamise, vedamise, hoidmise, kasutamise ja lõhketööde tegemise kontroll;

5) mäepäästeteenistuse kontroll;

6) markõideritööde kontroll.

(3) Mäejärelevalvel on õigus tutvuda kõigi mäetöödega seotud dokumentidega, teha kohustuslikke ettekirjutusi ning määrata mäetööde ohutuse hindamiseks, avarii ja tööõnnetuse põhjuste väljaselgitamiseks ekspertiise kaevandamisloa või allmaahitise rajamise loa valdaja kulul.

§ 81. Seaduse rakendamise eritingimus

Maapõue kasutamise igal etapil võib loa väljaandja või keskkonnaminister nõuda keskkonnaekspertiisi maapõue kasutaja või loa taotleja kulul.

§ 82. Füüsilise isiku vastutus

Käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud teiste õigusaktide rikkumise eest kannavad füüsilised isikud haldus-, kriminaal- või tsiviilvastutust seaduses ettenähtud korras.

§ 83. Juriidilise isiku vastutus

(1) Juriidiline isik kannab tsiviilvastutust seaduses ettenähtud korras.

(2) Juriidilise isiku halduskaristus on:

1) rahaträhv loata kaevandatud maavara või maa-ainese koguse hariliku väärtuse viiekordses ulatuses;

2) rahaträhv maavara või maa-ainese hävitamise või rikkumise või loata kasutuskõlbmatuks muutmise eest nende koguse hariliku väärtuse viiekordses ulatuses;

3) rahaträhv kuni 20 000 päevapalga ulatuses geoloogiliste uuringute või üldgeoloogiliste tööde teostamiseks kehtestatud nõuete või geoloogilise uuringu loa tingimuste või maavara ja maa-ainese kaevandamise loa tingimuste või mäetööde tegemise nõuete rikkumise eest üleriigilise tähtsusega maardlas;

4) rahaträhv kuni 5000 päevapalga ulatuses geoloogiliste uuringute või üldgeoloogiliste tööde teostamiseks kehtestatud nõuete või maavara ja maa-ainese kaevandamise loa tingimuste või mäetööde tegemise nõuete rikkumise eest kohaliku tähtsusega maardlas;

5) rahaträhv kuni 5000 päevapalga ulatuses allmaaehtiste rajamise loa tingimuste rikkumise eest;

6) rahaträhv kuni 10 000 päevapalga ulatuses järelevalveorganite ettekirjutuste täitmata jätmise eest.

(3) Juriidilisele isikule halduskaristuse määramise õigus on Riikliku Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektoril ja looduskaitse peainspektoril. Karistuse kohaldamisel rakendatakse haldusõiguserikkumiste seadustikuga kehtestatud menetlust ja päevapalga suurust.

IX peatükk LÕPPSÄTTED

§ 84. Lubade jõustumine

(1) Käesoleva seaduse alusel väljaantud load jõustuvad ühe kuu möödumisel loa väljaandmise avalikustamisest käesoleva seadusega sätestatud korras. Load, mille väljaandmise avalikustamist ei ole käesolevas seaduses ette nähtud, jõustuvad väljaandmise päevast, kui loas ei ole määratud teisiti.

(2) Kui käesolevas seaduses ettenähtud loa väljaandmine vaidlustatakse halduskohtus, ei tohi loa saanud isik asuda talle loaga antud õiguste realiseerimisele enne otsuse langetamist halduskohtus.

§ 85. Seaduse jõustumine ja rakendamine

(1) Käesolev seadus jõustub 1995. aasta 1. jaanuaril.

(2) Enne 1995. aasta 1. jaanuari väljaantud geoloogilise uuringu load ja maavara kasutusload kehtivad niivõrd, kuiivõrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega. Maavara kasutuslubade ümbervormistamine kaevandamislubadeks lõpetatakse 1997. aasta 31. detsembril. Kui maavara kasutusluba oli maakasutusõiguse puudumise tõttu väljastatud enne käesoleva seaduse jõustumist ajutisena, kehtib see 1997. aasta 31. detsembrini juhul, kui loa valdaja on saanud loa kehtivuse lõppemise ajaks maavara kaevandamiseks maakasutusõiguse.

(3) Käesoleva seaduse jõustumisel on tegutsevatel mäeettevõtetel õigus rajada neile maavara kasutusloaga määratud mäeeraldise piirides ettevõtte tööks vajalikke ehitisi ja kasutada olemasolevaid. Ettevõtte tööks vajalike ehitiste nimekirja kinnitab majandusminister.

(4) Käesoleva paragrahvi 3. lõikes nimetatud ehitiste rajamise ja kasutamisega kinnisasja omanikule (valdajale) tekitatava kahju ja tema poolt saamata jäänud tulu hüvitab maavara kaevandamise õiguse valdaja.

(5) Kinnisasja omaniku õigused käesolevas seaduses ettenähtud lubade taotlemisel ja väljaandmisel laienevad isikutele, kellel on talumaa põlise kasutamise õigus või kelle tagastatava maa või asendusmaa kandmise kohta kinnistusraamatusse on valla- või linnavalitsus teinud korralduse.

(6) Kuni maardla riigi maavarade katastrisse kandmiseni loetakse maavaraks dolomiidi, fosforiidi, järvelubja, järvemuda, kristalliinse ehituskivi, kruusa, liiva, lubjakivi, meremuda, põlevkivi, savi ja turba lasundit, mille maardla varude arvestust on maapõueseaduse jõustumiseni peetud maavaravarude bilansis.

(7) Käesoleva seaduse paragrahvi 39 2. lõiget ja paragrahvi 68 2. lõiget rakendatakse 1996. aasta 1. jaanuarist.

§ 86. Seaduste tühistamine, muutmine ja täiendamine

(1) Tunnistatakse kehtetuks ENSV maapõuekoodeks (ENSV Teataja 1976, 50, 488).

(2) Muudetakse 1996. aasta 1. jaanuarist loodusvarade kasutusõiguse seaduse (RT I 1994, 1, 3) paragrahv 5 ja sõnastatakse see järgmiselt:

"§ 5. Pinna- ja põhjavee kasutusõiguse müügist laekuvad vahendid 80 protsendi ulatuses riigieelarvesse ning 20 protsendi ulatuses valla ja linna eelarvesse."

(3) Täiendatakse Eesti Vabariigi maareformi seaduse (RT 1991, 34, 426) paragrahv 31 1. lõiget punktiga 9 järgmises sõnastuses:

"9) üleriigilise tähtsusega maardlate maa, mis asub kaevamistöödeks mäettevõttele tehtud maaeralduse piirides, kus ettevõtte on teinud maavarade kaevandamise ettevalmistamiseks kulutusi ja kus maavara kaevandamine on vajalik üldistes huvides."

(4) Täiendatakse Eesti Vabariigi riigilõivuseaduse (RT 1990, 11, 118; RT I 1994, 14, 247; 49, 805; 50, 845) lisa 1 osa 8 "Muude toimingute eest" punktidega 37, 38, 39 ja 40 järgmises sõnastuses:

"37) maavara uuringu loa väljastamise eest

- üleriigilise tähtsusega maardla 300 krooni
- kohaliku tähtsusega maardla 100 krooni

38) maavara kaevandamise loa väljastamise eest

- üleriigilise tähtsusega maardla 500 krooni
- kohaliku tähtsusega maardla 200 krooni

39) allmaaehitise rajamiseks tehtava geoloogilise uuringu loa väljastamise eest 200 krooni

40) allmaaehitise rajamise loa väljastamise eest 500 krooni"

(5) Täiendatakse Keskkonnafondi seaduse (RT I 1994, 8, 105) paragrahv 4 1. lõiget alapunktiga 8 järgmises sõnastuses:

"8) maavara kaevandamise õiguse hind seadusega sätestatud ulatuses." Riigikogu aseesimees Tunne KELAM

Õiend

Lisatud avaldamisandmed.